

Seat
No.

M.A. (Semester – I) Examination, 2012
PALI
Compulsory : Vinaya Literature (Mahāvagga)
(2008 Pattern)

T Q. 1. Translate any two of the following into English or Marathi. (16)

प्र. १. खालीलपैकी कोणत्याही दोन उताऱ्यांचे इंग्रजी किंवा मराठीत भाषांतर करा. (१६)

१. अथ खो भगवा रत्तिया पठमं यामं पटिच्चसमुप्पादं अनुलोमपटिलोमं मनसाकासि- “अविज्जापच्चया सङ्कारा, सङ्कारपच्चया विज्जाणं, विज्जाणपच्चया नामरूपं, नामरूपपच्चया सळायतनं, सळायतनपच्चया फस्सो, फस्सपच्चया वेदना, वेदनापच्चया तण्हा, तण्हापच्चया उपादानं, उपादानपच्चया भवो, भवपच्चया जाति, जातिपच्चया जरामरणं सोकपरिदेवदुक्खदोमनस्सुपायासा सम्भवन्ति- एवमेतस्स केवलस्स दुक्खक्खन्धस्स समुदयो होति। “अविज्जायत्वेव असेसविरागनिरोधा सङ्कारनिरोधो, सङ्कारनिरोधा विज्जाणनिरोधो, विज्जाणनिरोधा नामरूपनिरोधो, नामरूपनिरोधा सळायतननिरोधो, सळायतननिरोधा फस्सनिरोधो, फस्सनिरोधा वेदनानिरोधो, वेदनानिरोधा तण्हानिरोधो, तण्हानिरोधा उपादाननिरोधो, उपादाननिरोधा भवनिरोधो, भवनिरोधा जातिनिरोधो, जातिनिरोधा जरामरणं सोकपरिदेवदुक्खदोमनस्सुपायासा निरुज्झन्ति- एवमेतस्स केवलस्स दुक्खक्खन्धस्स निरोधो होती”ति।

२. अथ खो भगवा सत्ताहस्स अच्चयेन तम्हा समाधिम्हा वुट्ठित्वा राजायतनमूला येन अजपालनिग्रोधो तेनुपसङ्गमि। तत्र सुदं भगवा अजपालनिग्रोधमूले विहरति। अअथ खो भगवतो र्होगंतस्स पटिसल्लीनस्स एवं चेतसो परिवितक्को उदपादि- “अधिगतो खो म्यायं धम्मो गम्भीरो दुट्ठसो दुरनुबोधो सन्तो पणीतो अतक्कावचरो निपुणो पण्डितवेदनीयो। आलयरामा खो पनायं पजा आलयरता आलयसम्मदिता। आलयरामाय खो पन पजाय आलयरताय आलयसम्मदिताय दुट्ठसं इदं ठानं यदिदं इदप्पच्चयतापअच्चसमुप्पादो; इदम्पि खो ठानं सुदुट्ठसं यदिदं सब्बसङ्कारसमथो सब्बूपधिपटिनिस्सग्गो तण्हाक्खयो विरागो निरोधो निब्बानं। अहज्जेव खो पन धम्मं देसेय्यं, परे च मे न आजानेय्युं, सो ममस्स किलमथो, सा ममस्स विहेसा”ति। अपिस्सु भगवन्तं इमा अनच्छरिया गाथायो पटिभंसु पुब्बे अस्सुतपुब्बा।

३. अथ खो भगवा अनुपुब्बेन चारिकं चरमानो येन उरुवेला तदवसरि। तेन खो पन समयेन उरुवेलायं तयो जटिला पटिवसन्ति- उरुवेलकस्सपो, नदीकस्सपो, गयाकस्सपोति। तेसु उरुवेलकस्सपो जटिलो पञ्चत्रं जटिलसतानं नायको होति, विनायको अग्गो पमुखो पामोक्खो। नदीकस्सपो जटिलो तिण्णं जटिलसतानं नायको होति, विनायको अग्गो पमुखो पामोक्खो। गयाकस्सपो जटिलो द्वित्रं जटिलसतानं नायको होति, विनायको अग्गो पमुखो पामोक्खो। अथ खो भगवा येन उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स अस्समो तेनुपसङ्गमि, उपसङ्गमित्वा उरुवेलकस्सपं जटिलं एतदवोच- “सचे ते, कस्सप, अगरु, वसेय्याम एकरत्तं अग्यागारे”ति? “न खो मे, महासमण, गरु, चण्डेत्थ नागराजा इद्धिमा आसिविसो घोरविसो, सो तं मा विहेटेसी”ति।

दुतियमि खो भगवा उरुवेलकस्सपं जटिलं एतदवोच- “सचे ते, कस्सप, अगरु, वसेय्याम एकरत्तं अग्यागारे”ति? “न खो मे, महासमण, गरु, चण्डेत्थ नागराजा इद्धिमा आसिविसो घोरविसो, सो तं मा विहेटेसी”ति।

- Q. 2 Give reference to context. (Any four) (16)
- प्र. २. संदर्भासहित स्पष्टीकरण करा. (कोणत्याही चारांचे) (१६)
१. एतं मे सावकयुगं, भविस्सति अगं भद्दयुगन्ति ॥
 २. यदा हवे पातुभवन्ति धम्मा।
आतापिनो ज्ञायतो ब्राह्मणस्स।
विधूपयं तिद्धति मारसेनं।
सूरियोव ओभासयमन्तल्लिखन्ति ॥
 ३. यथा यथा खो भगवा पञ्चवग्गिये भिक्खू उपसङ्गमति, तथा तथा पञ्चवग्गिया भिक्खू नासक्खिसु सकाय कत्तिकाय सण्ठातुं।
 ४. सोव लोके पठमं उपासको अहोसि तेवाचिको।
 ५. सुखो विवेको तुट्ठस्स, सुतधम्मस्स पस्सतो।
अव्यापज्जं सुखं लोके, पाणभूतेसु संयमो ॥
 ६. देसस्सु भगवा धम्मं।
अज्जातारो भविस्सन्तीति ॥
 ७. तं किं मज्झथ वो, कुमार, क्तमं नु खो तुम्हाकं वरं- यं वा तुम्हे इत्थि गवेसेय्याथ, यं वा अत्तानं गवेसेय्याथाति ?

Q. 3. Answer any one of the following. (16)

प्र. ३. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (१६)

Explain in detail the renunciation of Yasa.

यसाच्या प्रव्रज्येचे सविस्तर वर्णन करा.

OR

Explain in detail the doctrine of non-self in the light of the Anattalakkhanasutta.

अनत्तलक्खणसुत्ताच्या प्रकाशात अनात्मतेचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

Q. 4 Answer in detail **any one** of the following. (16)

प्र. ४. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (१६)

Explain the composition of the Vinayapitaka.

विनयपिटकाची रचना स्पष्ट करा.

OR

Explain in detail the Aggipariyayasutta.

अग्गिपरियायसुत्ताचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा.

Q. 5 Write detailed notes on any two of the following. (16)

प्र. ५. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर सविस्तर टीपा लिहा. (१६)

१. अजपालकथा

२. अरियो अड्डिको मग्गो

३. मारकथा

[4102] – 161

Seat No.	
-------------	--

M.A. (Semester – I) Examination, 2012
PALI
Compulsory : History of Pali Language and Literature
(2008 Pattern)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

Note : 1) *Attempt any five.*
2) *Each question carries equal marks.*

Q. 1A. Explain the linguistic position of Pāli among Indo-Aryan languages 16

भारतीय आर्य भाषांमधील पालीचे भाषाशास्त्रीय स्थान स्पष्ट करा.

Or / किंवा

B. Discuss the origin of the word Pāli.

पालि शब्दाच्या व्युत्पत्तीविषयी चर्चा करा.

Q. 2A. Elucidate the life and works of Dhammapāla. 16

धम्मपालाचे जीवन व कार्य यावर प्रकाश टाका.

Or / किंवा

B. Elucidate the life and works of Buddhadatta

बुद्धदत्ताचे जीवन व कार्य यावर प्रकाश टाका.

Q. 3 A. Discuss the subject matter and period of Nettipakarāṇa. 16

नेत्तीपकरणाची विषयवस्तू आणि त्याचा काळ याविषयी चर्चा करा.

Or / किंवा

B. Discuss the subject matter and period of Visudhimagga.

विशुद्धिमग्गाची विषयवस्तू आणि त्याचा काळ याविषयी चर्चा करा.

P.T.O.

- Q. 4 Explain critically **any one** of the following. 16
खालीलपैकी **कोणत्याही एकाचे** चिकित्सक स्पष्टीकरण करा.
- A) Whether Abhidhammapiṭaka is a Buddha's vacana ?
अभिधम्मपिटक हे बुद्धवचन आहे का ?
- B) Composition of Ther and Therīgāthā and their importance
थेर आणि थेरीगाथेची रचना व त्यांचे महत्त्व.
- C) Composition of Aṅgutarnikāya and its salient features
अंगुत्तरनिकायची रचना व त्याची प्रमुख वैशिष्ट्ये.
- Q. 5 A. Discuss the importance and contents of Jātaka. 16
जातकाचे महत्त्व आणि विषयवस्तू यांची चर्चा करा.
- Or / किंवा**
- B. Discuss the importance and contents of Udāna
उदानाचे महत्त्व आणि विषयवस्तू यांची चर्चा करा.
- Q. 6 A. Discuss the salient features of Vamsa literature. 16
वंश साहित्याच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
- Or / किंवा**
- B. Discuss the salient features of kāvya literature.
काव्य साहित्याच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
- Q. 7 A. Discuss the origin and development of Pali grammatical literature 16
पालि व्याकरण साहित्याचा उगम व विकासाची चर्चा करा.
- Or / किंवा**
- B. Salient features of commentarial literature
अड्डकथा साहित्याची प्रमुख वैशिष्ट्ये

[4102] – 162

Seat No.	
-------------	--

M.A. (Semester – I) Examination, 2012

PALI

Compulsory : Sutta Literature (धम्मपद and सुत्तविपात)

(2008 Pattern)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

1. Translate into **English** or **Marathi (any two)** :

16

कोणत्याही दोहोंचे इंग्रजी किंवा मराठीमध्ये भाषांतर करा.

1) को इमं पठविं विजेस्सति

यमलोकश्च इमं सदेवकं

को धम्मपदं सुदेसितं

कुसलो पुप्फमिव पचेस्सति ।

सेखो पठविं विजेस्सति

यमलोकश्च इमं सदेवकं

सेखो धम्मपदं सुदेसितं

कुसलो पुप्फमिव पचेस्सति ॥

2) सब्बेसु भूतेसु निधाय दण्डं, अविहेठयं अज्जतरं पि तेसं ।

न पुत्तमिच्छेय्य कुतो सहायं, एको चरे खग्गविसाठाकप्पो ॥

संसग्गाजातस्स भवन्ति स्नेहा, स्नेहन्वयं दुक्खमिदं प्होति ।

आदीनवं स्नेहजं पेक्खमानो, एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥

P.T.O.

3) एकं समयं भगवा मगधेसु विहरति दक्खिणागिरिस्मिं एकनाळायं ब्राह्मणगामे । तेन खो पन समयेन कसिभारद्वानस्स ब्राह्मणस्स पञ्चमत्तानि नङ्गलसतानि पयुत्तानि होन्ति वप्पकाले । अथ खो भगवा पुब्बव्हसमयं निवासेत्वा पत्तचीवरमादाय येन कसिभारद्वानस्स ब्राह्मणस्स कम्मन्तो तेनुपसङ्कमि । तेन खो पन समयेन कसिभारद्वानस्स ब्राह्मणस्स परिवेसना वत्तति । अथ खो भगवा येन परिवेसना तेनुपसङ्कमि; उपसङ्कमित्वा एकमन्तं अट्ठासि ।

अद्दसा खो कसिभारद्वानो ब्राह्मणो भगवन्तं पिण्डायं ठितं । हिस्वान भगवन्तं एतदवोच- ‘अहं खो, समण कसामि च वपामि च वपित्वा च भुञ्जामि । त्वं पि समण, कसस्सु च वपस्सु च; कसित्वा च वपित्वा च भुञ्जस्सु ।

2. Explain with reference to the context (**any four**) :

16

संदर्भासहीत स्पष्ट करा. (कोणतेही चार)

1) न जच्चा वसलो होति, न जच्चा होति ब्राह्मणो ।

कम्मना वसलो होति, कम्मना होति ब्राह्मणो ति ॥

2) कस्सको पटिजानासि, न च पस्साम ते कसिं ।

कसिं नो पुच्छितो ब्रूहि, यथा जानेमु ते कसिं ।

3) दीघा जागरतो रत्ति, दीघं सन्तस्स योजनं ।

दीघो बालानं संसारो, सद्धम्मं अविजानतं ॥

4) न हि वेरेन वेरानि सम्मन्तीध कुदाचनं ।

अवेरेन च सम्मन्ति, एस धम्मो सनन्तनो ॥

5) अप्पमादो अमतपदं, पमादो मच्चुनो पदं ।

अप्पमत्ता न मियन्ति, ये पमत्ता यथा मता ॥

3. Explain the concept of ‘ब्राह्मण’ as depicted in वसलसुत्तं.

16

वसलसुत्तानुसार ब्राह्मण ही संकल्पना स्पष्ट करा.

OR/ किंवा

Explain the importance of चित्त according to the चित्तवग्ग.

चित्तवग्गानुसार चित्ताचे महत्त्व स्पष्ट करा.

4. What is Pali Tipitaka ? Write an essay on धम्मपद. 16

पालि तिपिटक काय आहे ? धम्मपदावर निबंध लिहा.

OR/ किंवा

What is Pali Tipitaka ? Write an essay on सुत्तनिपात.

पालि तिपिटक काय आहे ? सुत्तनिपातवर निबंध लिहा.

5. Write short notes on **any two** of the following : 16

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर संक्षिप्त टिपा लिहा :

1) धनियसुत्तं

2) अप्पमादवग्ग

3) खग्गविसाणसुत्तं.